

Księga

Wystawa jest prezentacją dokonań artystycznych Andrzeja Mariana Bartczaka – twórcy od początku silnie związanego z łódzkim środowiskiem artystycznym, uznawanego przez wielu krytyków za nestora autorskiej książki unikatowej. Autor rozpoczął swą twórczość w zakresie książki artystycznej jako autonomicznego obiektu na początku lat 70. XX w. Księga, jak sam twierdzi, jest dla niego „metaforyczną podróżą w głąb samego siebie, w ikonosferę, w przeróżne konteksty kultury, (...) modus vivendi i modus operandi, jest obrazem subiektywnego doświadczenia”. Książki artystyczne Andrzeja M. Bartczaka są obiektami łączącymi różne techniki rysunkowe, graficzne, malarskie, druku artystycznego i typografii. Założeniem ekspozycji jest ukazanie prekursorskiej roli Autora w tworzeniu książki artystycznej, wychodzącej od tradycyjnego egzemplarza książki do czytania i podlegającej transformacji w książkę-obiekt, książkę, która tworzy instalację.

Ekspozycja ma charakter retrospektywny, obejmujący lata 1975-2016. Książki artystyczne prof. Andrzeja M. Bartczaka wyróżniają się przemyślaną, wysublimowaną kompozycją i należą do kanonu polskiej sztuki współczesnej. Poszczególne karty w wielu księgach stanowią odrębne rysunki, monotypie, niepołączone wspólnym grzbietem, tworzące swoiste teki rysunkowe i graficzne, których przewodnimi tematami są: figury geometryczne koła, kwadratu i trójkąta, profile twarzy, słowa kluczowe, takie jak: most, droga, sen, oblicze. W wielu księgach zawarte są teksty poetyckie Autora i jego refleksje na temat kondycji współczesnego świata.

Obecnie zbiór obiektów książkowych Profesora Bartczaka liczy prawie osiem tysięcy pozycji, na które składają się: „księgi obrazów, miniatury i wielkie formaty (...), klasyczne kodeksy, bloki książki in folio o luźnych kartach, z tekstem lub bez tekstu, leporella, pudła i skrzynki typu portfolio, składanki w różnym kształcie; rulony, teki, adaptacje zużytych okładek, przestrzenne obiekty, poniekąd rzeźby, instalacje organizujące większe przestrzenie, przenoszenie idei książki do rysunku, grafiki warsztatowej, malarstwa, tkaniny unikatowej i poezji, rozwiązanie kilku kartkowe, (...) foliały” oraz licząca tysiące ceramicznych tablic z własnymi i cytowanymi tekstami „Porcelanowa biblioteka”.

Wystawa pokaże różnorodność motywów, form, technik, struktur, materiałów, które stosuje artysta kreując swoje książkowe światy. Jak sam pisze: „Nie przeszkadza mi swoisty eklektyzm moich książek, są jak tygiel, w którym współwystępują różnorodne techniki rysunkowe, malarskie, drukarskie, kolaże, dekolaże, brikolaże, fumaże, asambláže, monotypie rysowane i malarskie, gotowe elementy, coś w rodzaju surrealistycznych ready made's, przedmioty trójwymiarowe i przenośne materie, głównie papiery, tektury, tkaniny naturalne i syntetyczne, filc, drewno, polne kamienie, tworzywa sztuczne, blachy, druty, fotografie, wycinki gazet, mapy, kserokopie, matryce graficzne, granity, gips, cement, popiół, szkło i porcelana”.

Nieodłącznym elementem ekspozycji są także prace malarskie, graficzne, obiekty i instalacje, które bezpośrednio korespondują z działalnością „książkową”. Ekspozycja pokaże kilkadziesiąt obiektów książkowych artysty, mających swoje odniesienia przede wszystkim do działalności wybitnych twórców kultury polskiej i światowej: pisarzy, zwłaszcza poetów (Cyprian Kamil Norwid, Adam Mickiewicz, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Julian Tuwim, Zbigniew Herbert, Tadeusz Różewicz), muzyków (Fryderyk Chopin, Wojciech Kilar), artystów (Władysław Strzemiński, Pablo Picasso, Hans Arp, Joseph Cornell).

Ważnym aspektem projektu jest ukazanie promieniowania sztuki książki na współczesne dyscypliny sztuki: film animowany i utwory czasoprzestrzenne o strukturze książkowej.

Projekt stanowi współczesne świadectwo poszukiwań roli i znaczenia książki unikatowej w jej różnorodnych formach, technikach, wyrażającej ważne tematy w atrakcyjnej, wizualnej formie. Jej przesłaniem ideowym jest prezentacja książki jako medium mającego nadal silne oddziaływanie w kulturze, pozwalającego na materializację złożonych, a niekiedy ulotnych treści, dzięki nowatorskiej

formie.

Profesor Bartczak zainicjował, nie tylko w Łodzi, zainteresowanie książką artystyczną i dzięki własnej działalności twórczej oraz pracy dydaktycznej przyczynia się do rozwoju polskiego środowiska książki artystycznej.

Andrzej Marian Bartczak

urodził się w 1945 roku w Kutnie. Studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Łodzi (obecnie Akademia Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego) na Wydziale Tkaniny w latach 1963-1969. Dyplom z wyróżnieniem uzyskał w roku 1969 u prof. Hanny Orzechowskiej z druku na tkaninie. W 1971 roku podjął pracę pedagogiczną i dydaktyczną w macierzystej uczelni jako asystent prof. Stanisława Fijałkowskiego na Wydziale Grafiki w Pracowni Technik Drzeworytniczych. Tytuł profesora sztuk plastycznych uzyskał w 1992 roku. Profesor zwyczajny (1994) ASP im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi na Wydziale Grafiki i Malarstwa i Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej na Wydziale Artystycznym.

Oprócz książki artystycznej zajmuje się także grafiką artystyczną, rysunkiem, malarstwem, tkaniną unikatową, obiektami przestrzennymi, instalacją, ceramiką, pisze teksty poetyckie i wiersze. Zdobył ponad 50 nagród, wyróżnień, medali za twórczość i wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej. Jego prace znajdują się w wielu muzeach, bibliotekach i kolekcjach publicznych i prywatnych krajowych, europejskich i amerykańskich, m.in. w Muzeum Narodowym w Warszawie i Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, Muzeum Miasta Łodzi, Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza w Warszawie, Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi, Muzeum Sztuk Pięknych im. A. Puszkina w Moskwie, Narodni Galerie w Pradze, Graphische Sammlung Albertina w Wiedniu, Kupferstich - Kabinett Dresden, Międzynarodowym Centrum Grafiki Artystycznej KAUS Urbino, Uniwersytetach Yale i Stanford, The Polish Museum of America w Chicago.